

Kiderült, helyesen tűzték ki e témát a szervezők, hiszen a *Dobszay László, Trajtler Gábor* és *Varga László* által bemutatott példák után nemegyszer igen heves vita bontakozott ki. Régóta érlelődtek már a kérdések: mi a szerepe az orgonista-kántornak? Diktatórikusan vezesse vagy megadóan kövesse a gyülekezet énekét? E szélsőségeket persze senki nem vallotta, de a köztes lehetőségek közül egyéni ízlés, neveltetés szerint, s természetesen a műfajoktól, alkalmaktól függően mást-mást gondolunk helyesnek. Fölmerült a kísérletstílusok mellett a rőtönzék tanításának kényes kérdése is.

A Társaságnak hat cikluson át *Dobszay László*, majd két évig *Szendrei Janka* személyében katolikus elnökei voltak. Most evangélikus elnököt választott: *Hafenschner Károly* lel-

kész, aki az Evangélikus Egyház országos irodaigazgatója, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem egyházzene tanszakának liturgikatanára. Munkáját segítik a szintén most megválasztottak: alelnökként *Balogh Piusz* gödöllői premontrai szerzetes-tanár, vezetőségi tagként *Szendrei Janka*, *Enyedi Pál*, *Bódi Tamás*, továbbá *Mezey János* a katolikus, *Dávid István* a közös protestáns, *Wulfné Kinczler Zsuzsa* a pedagógiai tagozat vezetőjeként; *Dobszay László* örökös tiszteletbeli elnök szintén a vezetőség tagja. Az orgonista tagozat két vezetőjét máskor választják meg. A kongresszus megerősítette tiszttségében *Kovács Andreát* mint titkárt és *Déri Balázst* mint a Magyar Egyházzene című folyóirat felelős szerkesztőjét.

Déri Balázs

Máriapócsi ősbemutatók

A magyar görög katolikus egyház 2005-ben jubileumi évet ünnepelt a máriapócsi kegykép harmadik könnyezésének 100 éves évfordulója alkalmából. A számtalan —lelki, szertartási, tudományos— rendezvény között fontos helyet kapott az a hangversenysorozat, melyről már beszámoltunk. Ennél még jelentősebb volt az a pályázat, melyet a görög katolikus püspök *Ady Endre: A pócsi Mária* című költeményének megzenésítésére írt ki. A meghívásos pályázatra öt zeneszerző küldte be a művét. A zsűrizés után pedig 2007. június 16-án a helyszínen, a máriapócsi bazilikában — eddigi történetében egyedülálló módon — a kegyoltár előtt felcsendülhettek az ősbemutatók a művek. Csodálatos élmény volt a résztvevőknek.

A műveket három kórus adta elő.

Először *Mohay Miklós*, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem tanszékvezető tanára művét adta elő a Szent Efrém Férfikar, Bubnó Tamás karnagy vezetésével. A zeneszerző kifejezetten e kórusnak szánta a művet, melyben Ady teljes költeményét megzenésítette. Leginkább Ady hit-keresése ragadta meg, s ezt próbálta meg az énekhangok révén közvetíteni.

Másodikként *Soós András Mária ének* című vegyeskari műve csendült fel a Kaposi Gergely karnagy vezette Budapesti Kórus előadásában. A zeneszerző nem a teljes Ady-verset zenésítette meg, hanem csak a rá nagy hatást

gyakorolt részleteit. Vallomásában megemlégett, hogy számtalanszor elolvasta a verset, s csak lassan érlelődött meg benne a műve. Végül is a „Nyújts ki mennyből” kezdetű Mária-ének refrénjére komponálta meg alkotását.

A következő mű a *Nógrádi Péter* által komponált *Zarándokének* volt. A Magyar Művészeti Akadémia tagjának művét ismét a Budapesti Kórus adta elő Kaposi Gergely vezetésével. A szerző keretbe foglalta alkotását: egy Mária-népeinek és egy másik Mária-himnusz közé, mely utóbbi Mária Szeplőtelen Szívéhez szól. Elmondása alapján az irányította, hogy a népi vallásosság keretként keret veszi körül Ady vívódásait, s így akarta formába önteni az egyen válaszkeresését a hit égető kérdéseire.

A negyedik művet, *Daróci Bárdos Tamás* vegyeskari alkotását is a Budapesti Kórus előadásában hallgathatta meg a közönség. Személyes vallomásában beszámolt arról, hogy mennyire idegennek érezte a protestáns Ady Mária-versét. Többször is féltette, de a többszöri kérés mégis hatott, s elkészítette a művét. Végül is öt Ady Isten utáni vágyakozása ragadta meg, mely a Mária iránti gyermeki vágyódásában öntött formát a nagyszerű versben. E részleteket zenésítette meg belőle.

Az utolsó alkotás *Szokolay Sándor* zeneszerzőé; a nyíregyházi Pro Musica Leánykar tolmácsolta Szabó Dénes vezetésével. Az idős

mester meghatottan mondta el, hogy többször érezte, hogy utolsó értortalékait használja. De evangélikus létére is megtette, s gyarapította a magyar zeneirodalmat, valamint a magyar görög katolikus egyházat. Művében Mária anyai szeretetének kívánat hangot adni, azt szerette volna visszatükrözni. A közönség reagálása alapján ez nem maradt pusztá vágy.

Bizton remélhetjük, hogy az ősbemutatóként elhangzott —és rögzített— kompozíciók

hamarosan ismertté válnak, s hozzájárulnak a pócsi Mária tiszteletéhez, nemzeti kegyhelyünk még jobb megismeréséhez. Hiszen a zene, az ének, a hangverseny minden határt le tud győzni s akár nemzetközivé is tud válni. Mindenesetre, a lelkeket egyesíteni tudja, amint azt máris megtették a felhangzott művek június 16-ának délutánján a máriapócsi bazilikában.

Ivancsó István

Magyar siker a haarlemi orgonás rögtönzési versenyen

A 2006. évi Haarlemi Nemzetközi Orgonás Rögtönzési Versenyen *Kovács Róbert*, Ausztriában élő orgonaművész és egyházzenesz 1. díjat nyert. A verseny több mint 55 éves történetében most elsőként kapott díjat magyar résztvevő, aki a világhírű Sankt Florian-i (Felső-Ausztria) ágostonos apátság főorgonistája. A 30 éves művész már két évvel ezelőtt is szerepelt Haarlemben, akkor a verseny döntőjéig jutott.

Alig létezik olyan orgonaversenyt a világon, melyet szervezői kizárólag a rögtönzés művészetének szentelnének. E kevesek közül a leghíresebb Haarlem (Hollandia) St. Bavo-templomában hallható. Az eredetileg évente megrendezett versenyt a nyolcvanas évek közepe óta kétevente tartják meg. A jelentkezőknek előzetesen hangfelvételt kell beküldeniük két rögtönzési feladat megoldásával. Ezek alapján előzsűri dönt a résztvevőkről.

Az idei, 46. versenyt július 4–6. közt rendezték. A beküldött felvételek alapján tíz fiatal orgonistát hívtak meg: Jukka Aro (Finno.), Steven Ball (USA), Jean-Baptiste Dupont (Francia.), David Franke (Németo.), Noël Hazebroucq (Francia.), Chiel Jan van Hofwegen (Hollandia), Kovács Róbert (Magyaro./Ausztria), Thorsten Maus (Németo.), Gerben Mourik (Hollandia), Matthias Voget (Németo.). A zsűri tagjai Ewald Kooiman (Hollandia) (elnök), David Briggs (Nagy-Britannia/USA), Piet Kee (Hollandia), Karl-Bernhardin Kropf (Ausztria/Németo.), Daniel Roth (Francia.), Klaas de Vries (Hollandia) voltak.

Az elődöntő július 4-én kezdődött a tíz résztvevővel, közülük heten kerültek a szerdai középdöntőbe. A csütörtöki döntőbe négy résztvevő juthatott be. A zsűri nem várt mó-

don mindhárom fordulóban hasonló feladat elé állította a jelölteket: egyórás, hangszer nélküli előkészület után 15 perces szabad improvizáció adott témákra, az elődöntőben Wim de Ruiter, holland zeneszerző két témájára, a 2. fordulóban egy középkori egyházi énekre, a fináléban pedig Hans Kox, szintén holland komponista egy témájára. A feldolgozandó témákat a szervezők a műsorfűzetben is közreadták, valamint az egyes fordulókat elindító versenyzők elő is játszották azokat, így a közönség is követni tudta a feladatok megoldását. Naponta újrarszolták a résztvevők sorrendjét, mely a zsűrinek és a hallgatóság számára a verseny menete alatt ismeretlen maradt.

A négy döntős (Jukka Aro, David Franke és Chiel Jan van Hofwegen, Kovács Róbert) közül két versenyző tűnt ki érdekes megoldásával: az elsőként szereplő *Kovács Róbert*, valamint az utolsóként fellépő *Chiel Jan van Hofwegen*. A zsűri —először a verseny történetében— e két játékos között megosztotta az első díjat. A hallgatóság véleménye szinte megegyezett ezzel a salomoni döntéssel, melyet a zsűri következőképpen indokolt meg: a döntő résztvevői közül senki sem tudta egyedülálló megoldással magára irányítani a figyelmet, de a fent említett két jelölt egyformán jó teljesítményt nyújtott az improvizáció különböző területein, Kovács Róbert az általa választott formával, az improvizáció szerkezetével, „intelligens” felépítésével, Chiel Jan van Hofwegen színes játékaival, ötletgazdagságával.

Úgy tűnik, az orgonaimprovizációban a kiváló egyéni produkciók egyre ritkábbak, lealkonyult a rögtönzés művészetének; a hozzáértők köre is egyre csökken. A verseny törté-